

2025-06-19 Nr. NV-1436

| VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS | | DĖL ĮGALIOJIMŲ DERĖTIS SU NACIONALINĖMIS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ ORGANIZACIJOMIS DĖL NACIONALINĖS KOLEKTYVINĖS SUTARTIES PARENGIMO | | |
|--|--|---|--|--|
| Nr.: TAP-25-744(2) TAIS-25-8017(3) | | Rengėjas | Svarstyta | Siūloma |
| Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas | Pasirenkama <input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne | Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) | Pasirenkama <input type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input checked="" type="checkbox"/> Nesvarstyta Data iš kalendoriaus | Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Grąžinti tobulinti |
| Įgyvendina Vyriausybės programą | Pasirenkama <input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne | | | |

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

- Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga, prisistatė kolektyvinėms deryboms dėl 2026 metų nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo ir pateikė savo derybines pozicijas¹. 2022 m. pasirašytos Nacionalinės kolektyvinės sutarties² galiojimas baigiasi 2025 m. gruodžio 31 d. Įgaliojimai derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis buvo suteikti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.
- Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymas (įsigaliojo nuo 2024-01-01) numato, kad taikant Nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje sutartą indeksavimo dydį asignavimai darbo užmokesčiui įstaigoms pirmą kartą perskaičiuojami 2025 metais rengiant 2026 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą (asignavimų darbo užmokesčiui indeksavimo dydis turi būti nurodomas tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma:

- įgalioti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties, taikomos iš valstybės, savivaldybių ir valstybės socialinių fondų biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, parengimo.
- pripažinti netekusiu galios Vyriausybės 2022 m. balandžio 27 d. nutarimą Nr. 415 „Dėl įgaliojimų derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo“.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

SADM, gavusi įgaliojimus derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo, sudarys darbo grupę iš skirtingų ministerijų atstovų ir pradės derybas su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis.

¹ Siūlo derėtis 2023-2025 m. nacionalinės kolektyvinės sutarties pagrindu; nuostatas dėl mokymosi atostogų ir dienų sveikatai gerinti taikyti valstybės ar savivaldybės valdomų įmonių, įstaigų ir organizacijų profesinių sąjungų nariams; apskaičiuoti konkretų lėšų poreikį sutarčiai vykdyti ir numatyti atskira eilute priimant valstybės biudžetą; vadovaujantis Profesinių pensijų kaupimo įstatymu steigti viešojo sektoriaus pensijų asociaciją; derėtis dėl pareiginės algos bazinio dydžio nustatymo (BD siūlo padidinti nuo 1785,4 iki 2013 Eur); tobulinti darbuotojų, kuriems taikoma suminė darbo laiko apskaita, darbo laiko apskaitą; susitarti, kad Vyriausybė, formuojant biudžetą, socialiniams partneriams pateiktų kolektyvinėms deryboms reikalingą informaciją, apie biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų ir valstybės įmonių pateiktus darbo užmokesčio fondo poreikius ir bet kokią kitą informaciją, susijusią su darbo užmokesčio fondo rodikliais; derėtis dėl kitų klausimų.

² Nr. PV3-626 (nauja redakcija nuo 2023-10-12). Sutartyje numatytos socialinės garantijos profesinių sąjungų nariams (2 atostogų dienos savišvietai ar savanorystei; 10 dienų mokymuisi ir 5 dienos sveikatai gerinti). Taikoma apie 72 tūkst. darbuotojų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Suderinta su Finansų ministerija, Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Kultūros ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija.

Dėl Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) ir AB „Ignitis grupė“ pasiūlymų pateikta derinimo pažyma.

LPK siūlo į derybas dėl Nacionalinės kolektyvinės sutarties (NKS) parengimo įtraukti darbdavių organizacijas, kurios atstovautų įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė. Pagal Darbo kodekso 181 str. 2 d., socialinėje partnerystėje šakos ar nacionaliniu lygmeniu darbdaviams įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, atstovauja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, todėl įtraukti darbdavių organizacijas į derybas kaip šalį nėra teisinio pagrindo.

AB „Ignitis grupė“ siūlo nesiderėti dėl įmonių ir organizacijų, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė darbuotojų, nes šių įmonių veiklos specifika yra labiau būdinga privačiajam, o ne viešajam sektoriui. Darbo kodekse nustatytas įpareigojimas Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai atstovauti darbdavių pusę siejamas su tuo, kas įgyvendina savininko teisės ir pareigas, o ne tai ar jos yra išlaikomos, ar nėra išlaikomos iš valstybės biudžeto lėšų, o taip pat kokia veiklos specifika joms yra būdinga, todėl įmonės, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, socialinėje partnerystėje nacionaliniu ir šakos lygmeniu, atstovauja Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Jeigu NKS nebūtų taikoma įmonėms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, šių įmonių darbuotojai netektų galimybės būti atstovaujami nacionaliniu lygmeniu ir gauti sutartyje numatytų garantijų.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų neturi.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nėra.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Aušra Gratulevičienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja